

Studiegids Opleiding Tekentaal

Inhoudsopgave

Studiegids Opleiding Tekentaal

De lessen	2
en studiemateriaal	2
Onderzoek en achtergrond ...	2
Studieroutes overzicht	3
Erkenning CRKBO	3
Aanmelden.....	4
Aanname	4
Vrijstelling	4
Introductiedag	4
Niveau van leren	4
Groepsgrootte	4
Stilstaan bij je proces.....	5
Mentorgesprekken	5
De beroepsvereniging.....	5
Nascholingen	5
Onderbreken van je studie ...	5
Aanwezigheid	5
Gemiste les	5
Betaling en restitutie	6
Studiekosten	6
Starterspakket.....	6
Bijkomende kosten	6
Subsidie	6
Locatie	6
1 ^e Basisjaar Opleiding Tekentaal	7
2 ^e jaar - Autobiografie en Holistisch tekendocent.....	8
Studiejaar Tekentaal lezen voor je Beroepspraktijk.....	10
Studiejaar Tekentherapeutische vaardigheden.....	12

STUDIEGIDS OPLEIDING TEKENTAAL 2026

José te Hennepe
directeur

Voor je ligt de studiegids van opleiding Tekentaal. Hierin vind je alle informatie om te kiezen uit verschillende studiejaren die opleiden tot het beroep Holistisch tekendocent of studiejaren die een aanvulling zijn als je al met mensen werkt.

Ik nodig je uit de studiegids door te lezen, de website te bezoeken en kennis te komen maken op een introductiedag.

We verwelkomen je graag in één van onze studierichtingen!

José te Hennepe, Opleiding Tekentaal

www.opleidingtekentaal.nl

Lisa Borstlap
initiator

Opleiding Tekentaal is een voorzetting van de Opleiding Genezend Tekenen o.l.v. Lisa Borstlap die sinds 1984 ononderbroken bezig is geweest de opleiding te vernieuwen en te kwalificeren. Ontstaan vanuit een maatschappelijke, psychosociale behoefte is de opleiding uitgegroeid tot meerdere studierichtingen met een eigen beroepsvereniging en heeft een groot nationaal en deels internationaal netwerk. Er is een toenemend draagvlak in de maatschappij, jeugdzorg, outplacement, curatieve en preventieve gezondheidszorg voor het beeldend werken. Het beroep tekendocent, coach beeldend en tekentherapeut is al sinds meer dan 20 jaar erkend als een zelfstandig beroep.

Gestart in 1984

**De mens herschept zichzelf,
zolang hij leeft**

**De lessen
en studiemateriaal**

Door de praktijkgerichte lessen is het studieklimaat inspirerend, zeer toegankelijk en direct toepasbaar. Vanaf de eerste lesdag werk je al met proefpersonen om je observatie te scholen.

De opleiding werkt volgens interactieve leerprincipes waarbij de student kennis, inzicht, vaardigheden, een beroepsmatige houding en groepsprocessen leert toepassen. Per lesdag worden thema's aangeboden en ondersteunt in een schriftelijke module van 30 tot 70 pagina's achtergrondinformatie, oefeningen en werkt thema's met praktijkvoorbeelden.

Onderzoek en achtergrond

Door veel zelfreflecties rond de studiethema's, zelfonderzoek en het eigen maken van de werkvormen, kan er met recht gesproken worden van een doelgerichte vakkundigheid.

Na 42 jaar onderzoek naar de wetmatigheden van de beeldtaal in de creatieve en energetische vormgeving, kan een snelle diagnose gesteld worden n.a.v. een hulpvraag of doel.

De opleiding hanteert het werkmodel van de psychosynthese en put uit vele psychologische en cultuurhistorische mensvisies. De student kan zich zowel in de breedte als in de diepte ontwikkelen.

Er is veel onderzoek gedaan naar de relatie tussen bewust en onbewust, tussen hersenfuncties en motoriek, tussen denken, voelen en emoties en de complexiteit van onze wil. Recentelijk wetenschappelijk onderzoek wordt geïntegreerd in de lesstof.

Wie schrijft die blijft, maar **wie tekent geeft zichzelf direct bestaansrecht** en kan zijn eigen werkelijkheid opwaarderen en herscheppen. "Ik teken voor het leven!"

Studierichtingen

Opleiding Tekentaal biedt studierichtingen aan vanuit een holistische mensvisie en leidt op tot het zelfstandige beroep:

Holistisch Tekendocent (2 jaar)

Tevens wordt het studiejaar “**Tekentaal lezen voor je De Beroepspraktijk**” aangeboden voor iedereen die al met mensen werkt. Hierna is het mogelijk het studiejaar “**Tekentherapeutische vaardigheden**” te volgen.

De **kunsteducatie** biedt 10 workshops per jaar aan op basis van kunstenaars, waarbij je diverse werkvormen en technieken ervaart. Dit kun je inzetten als docent of om een eigen programma samen te stellen voor op scholen of voor je eigen creatieve ontwikkeling.

Per de overname in 2023 worden de studie jaren alleen voor volwassenen aangeboden. In de modules staat echter ook informatie voor de kindertekendocent.

Per september 2025 wordt een cursus “**Tekenen met kinderen**” aangeboden voor mensen die met kinderen tekenen door een zeer ervaren kindertekentherapeut Cathy Terlouw.

Alle lesroosters kun je vinden op www.opleidingtekentaal.nl

Studieroutes overzicht en overstapmogelijkheden

Om de studieroutes te volgen, hoef je niet te kunnen tekenen of al kunstenaar te zijn, maar wel motorisch flexibel en vooral leergierig!

Jaar	Inhoud	Aantal lesdagen	Doel	Diploma
1e	Basisjaar = Universele tekenthema's	18	Basisjaar opleiding Tekentaal Voor persoonlijke ontwikkeling	Certificaat van deelname
2e	Holistisch tekendocent en autobiografisch tekenen	20	Diploma Holistisch Tekendocent Maken autobiografie voor persoonlijke ontwikkeling verplicht voor Holistisch Tekendocent	Diploma Holistisch Tekendocent
	Tekentaal lezen voor je beroepspraktijk	16	Los te volgen studiejaar voor mensen die al met mensen werken, in de zorg werken, in het onderwijs, een praktijk hebben, coaches, trainers, etc. Ter aanvulling op hun eigen praktijk.	Certificaat van deelname
	Tekentherapeutische vaardigheden	16	Dit jaar kan gevolgd worden na Tekentaal lezen voor je beroepspraktijk. Voor mensen die al met mensen werken, in de zorg werken, in het onderwijs, een praktijk hebben, coaches, trainers, etc. Ter aanvulling op hun eigen praktijk.	Certificaat van deelname

Erkenning CRKBO

Opleiding Tekentaal is geregistreerd door het CRKBO (Centraal Register Kort Beroeps Onderwijs) dat aangeeft dat het aanbod van de Opleiding Tekentaal aan haar kwaliteitseisen voldoet. Het CRKBO toetst de kwaliteit van het scholingsaanbod door middel van een audit, waarbij onder meer gekeken wordt naar de duidelijkheid van de informatievoorziening en de waarborgen voor de kwaliteit van de opleidingstrajecten. De lessen worden jaarlijks geactualiseerd met de laatste inzichten en wetenschappelijke ontdekkingen rond de kunstzinnige, lichaamsgerichte psychotherapie.

Aanmelden	Je kunt je aanmelden voor de opleiding via www.opleidingtekentaal.nl . Je ontvangt een bevestiging van ontvangst.
Aanname	Als je de opleiding wilt volgen is een aannamegesprek verplicht. De gegevens in het aannameformulier worden zorgvuldig gelezen. Je krijgt een uitnodiging voor een aannamegesprek live of via zoom. Het gesprek duurt ongeveer anderhalf tot 2 uur, waarbij gekeken wordt wat het best passende studiejaar of studiejaren zijn en vooral wordt gekeken of dit het juiste moment is om met de opleiding te starten. Je opties voor dit vak worden zorgvuldig afgewogen. Je stelt alle vragen die je nog bezighouden rond de studie, jouw levenssituatie en beroepsmogelijkheden. Het aannamegesprek is tevens een persoonlijke kennismaking met enkele typische aspecten van het vak tekentherapie. Je laat ook iets van zelfgemaakte werkstukken zien. De aannamedocent blijft ook je mentor voor je verdere studietijd. De definitieve toelating krijg je schriftelijk, kort na het aannamegesprek.
Vrijstelling	Omdat de opleidingsinhoud zo uniek is, is vrijstelling alleen mogelijk in overleg met de hoofddocent.
Introductiedag	Wij raden je aan om deel te nemen aan een introductiedag. Je kunt dan beter inschatten waar je je voor inschrijft.
Niveau van leren	Je moet voldoende zelfstandig zijn om de studiedruk aan te kunnen, in een groep kunnen functioneren, verbaal en mentaal op HBO-niveau kunnen studeren, je kunnen inleven in anderen, zelfreflecties doen en trouw zijn aan gestelde doelen om het voornamelijk praktische huiswerk aan te gaan.
Groepsgrootte	Een groep start bij minimaal 7 deelnemers. Bij minder dan 7 aanmeldingen voor een groep wordt in overleg met de aankomende studenten naar een passende oplossing gezocht.

Stilstaan bij je proces

Elke lesdag wordt begonnen met een ochtendrondje over de werking van het thema de afgelopen les. Je kunt werk van je proefpersonen of je eigen werkstukken laten zien, ervaringen delen en vragen over de voorgaande les stellen.

Evaluatie met de groep

Er zijn twee evaluatiemomenten in de eerste en tweede helft van de beide studiejaar. De studie waarbij wordt geëvalueerd hoe het staat het maken van je huiswerk en je leert elkaar beter kennen.

Mentorgesprekken

Wanneer je behoefte hebt aan een extra functioneringsgesprek met je mentor op holistische basis, kun je je mentor hiervoor benaderen. Je mentor rekent hiervoor haar eigen tarief. Twee keer per jaar word je aangeraden een mentorgesprek te houden. Je brengt dan zelf in wat je wilt bespreken. Dat kunnen persoonlijke dingen zijn waar je tegen aanloopt, je vorderingen of vragen rondom verder studeren.

De beroepsvereniging

Je kunt je direct (eerst als aspirantlid en na het behalen van je diploma als werkend lid) aansluiten bij de landelijke beroepsvereniging Tekentaal (zie www.tekentaal.nl) ter bevordering van tekentherapie in Nederland. Je ontvangt dan o.a. het blad "Stroom in beeld" en kunt nascholingsdagen bijwonen.

Nascholingen

De opleiding en de beroepsvereniging organiseren nascholingen en bijzondere studiedagen. Je volgt tenminste 2x per jaar zulke studiedagen en krijgt hier een certificaat voor. Wanneer je je inschrijft bij de Vereniging word je geacht intervisie en supervisie te volgen. Dit versterkt je werk, verantwoordelijkheid en collegialiteit.

De opleiding biedt tevens nascholingen aan, waardoor je getraind en up to date blijft t.a.v. het lezen van tekentaal.

Onderbreken van je studie

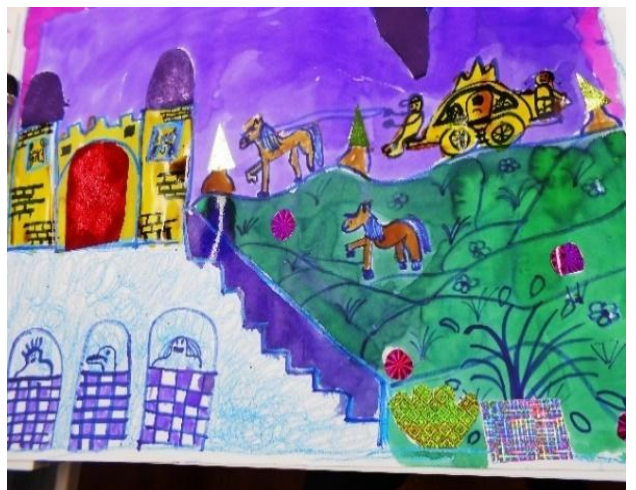
Je kunt studeren op maat. Als je je studie eventueel moet onderbreken, pak je de studie later weer op in een volgende groep. Het volwassen leven kent veel ups en downs en soms moet je iets langer over een studie doen om het je eigen te maken. Stap weer in waar je uitgestapt bent. Als time-out kun je kunsteducatie volgen. Info hierover kun je vinden op de website. Je hebt een eigen mentor met wie je kunt overleggen hoe verder.

Aanwezigheid

De lesdagen zijn altijd van 10.00 tot 17.00 uur. Wij hanteren een aanwezigheidsplicht van 90% van de lessuren. Een dag missen die niet ingehaald kan worden in hetzelfde studiejaar valt hieronder, maar ook te laat komen of te vroeg weggaan. Bij minder dan 90% aanwezigheid kan de student niet doorstromen naar het volgende studiejaar.

Gemiste les

Je haalt een gemiste les zoveel mogelijk in via een medestudent en kunt die les in het jaar daarop alsnog volgen. Je betaalt dan € 20,- per ingehaalde les. Mocht je als afgestudeerde nog eens een les willen bijwonen, omdat er misschien nieuwe thema's bijkomen of je dat thema nogmaals wilt ervaren, kun je dit aangeven bij de opleiding en betaal je het lesdagtarief.

Betaling en restitutie	Betaling wordt volgens een betaalovereenkomst gedaan als eenmalige overmaking of kan als gewenst in 3 termijnen worden overgemaakt. Na ontvangst van de factuur betaal je per bank en ondertekent de inschrijffvoorwaarden.
Annulering	Mocht je na je toelating voor aanvang toch nog afzien van deelname, dan worden er administratiekosten in rekening gebracht. Restitutie van het studiegeld is na aanvang van je studie niet meer mogelijk. Je moet je ook schriftelijk afmelden. Je kunt het jaar daarop voor hetzelfde tarief verder studeren, als je het volledige studiegeld al betaald hebt zonder de 5% verhoging die we per studiejaar moeten toepassen.
Studiekosten	Het lesgeld is altijd inclusief koffie/thee/lekkers, materiaal op de dag en moduleboeken. De materialen zijn alle soorten papier, verf, klei, verf.
Starterspakket	Je hebt een starterspakket nodig voor de opleiding. Dit bestaat uit 18 dikke Lyra kleurpotloden, 12 bijenwaskrijtblokjes, 2-gaats puntenslijper, doosje pastelkrijt, een setje ecoline, passer en liniaal, watervaste fineliners. De prijs hiervan bedraagt ca. € 60,--.
Bijkomende kosten	Materiaalkosten voor het huiswerk van de twee jaren bedragen tussen de € 50,-- tot € 75,--.
Subsidie	Voor hen die langere tijd uit het arbeidsproces zijn, voorziet de Sociale Dienst of het UWV soms in de kosten of een deel daarvan. Als omscholing kun je bij het UWV terecht, of je betreffende werkgever. Er zijn ook scholen die de opleiding voor hun werknemer vergoeden.
Leslocatie	Het Kunstblok, Marsweg 115-1, 7203 ET Zutphen.

Studieduur:
1 jaar (18 lesdagen)
van september t/m juni
1 lesdag per twee weken

Lesgeld:
De leskosten vind je op de
website.

Vooropleiding:
Min. 23 jaar. De opleiding is op
HBO werk- en denkniveau
Tijdens de aannameprocedure
kijken we naar je verbale,
mentale, psychosociale en
empathische vaardigheden

Leerboeken:
Bij elke lesdag krijg je een
module. Per les worden (delen
van) studieboeken geadviseerd
volgens de boekenlijst in de
bijlage.

Studietijd en huiswerk:
De lesdagen zijn van
10.00-17.00 uur.
Daarnaast moet je voor het
huiswerk rekenen op 3-6 uur
studie per week.
Dit bestaat uit bestuderen van de
modules en literatuur,
kunstzinnige opdrachten,
zelfreflecties en oefenen met
proefpersonen.

Certificaat:
Je hebt de lessen gevolgd, het
huiswerk (72 taken) voldoende
gemaakt en een eindpresentatie
(schriftelijk en mondeling)
gegeven.

Doorstudeermogelijkheden:
Na het behalen van het certificaat
kun je doorstuderen in het
autobiografisch- en docentenjaar,
waarna je je studie verder kunt
vervolgen

Begeleiding:
Je wordt begeleid door een
hoofddocent en gastdocenten,
een huiswerkdocolent en een
persoonlijke mentor.

Nog vragen?
Bel gerust voor advies en
antwoorden op uw vragen naar:
ons secretariaat: 06-25011921
(dagelijks van 9-17 uur)

1^e BASISJAAR OPLEIDING TEKENTAAL

Het eerste jaar van opleiding Tekentaal is verkennend, onderzoekend en ervaringsgericht. Je gaat door de vele oefeningen en thema's zelf ervaren wat holistisch tekenen doet. Je werkt aan diverse thema's, die het basisgereedschap gaan vormen voor je vak. Je hoeft niet te kunnen tekenen. We vragen wel van je dat je hier stappen in wilt zetten. Je kunt dit studiejaar ook volgen voor eigen ontwikkeling en om kennis te maken met de basisonderdelen van Tekentaal.

Dit studiejaar legt samen met de autobiografie in het in 2^e jaar, een stevig fundament om je eigen stijl en methode te realiseren Dit jaar is verplicht en onmisbaar als je je diploma als Holistisch Tekendocent wilt halen.

De onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere:

- Psychologische, filosofische en cultuurhistorische aspecten van de onderwerpen die genoemd worden op het lesrooster (zie www.opleidingtekentaal.nl)
- Allerlei tekenoefeningen en andere vormen van beeldende expressie over het betreffende lesonderwerp
- Ontwikkeling van je eigen tekenvaardigheid en beeldende expressie
- De relatie van de thema's met lichaamsfuncties
- Werken met proefpersonen
- Aanleggen van inspiratiemappen
- Non-verbaal gesprek op papier
- Kennismaken met het psychosynthese werkmodel met drie bewustzijnsgebieden en uitleggen waar beelden vandaan komen
- Inductietechnieken
- Tekentaal lezen vanuit het werkmodel K.I.E.S.T. (Kleur, Interactie, Energie, Symboliek, Tijd/ruimte)
- Tekeningen betrekken op je eigen levenssituatie

De 4 huiswerktaken bij elke les zijn:

- Een zelfreflectieopdracht
- Materiaal verzamelen voor je inspiratiemappen
- Non-verbaal gesprek op papier met een proefpersoon
- Een kunstzinnige opdracht.

Je sluit het 1e jaar af met een eindpresentatie van een half uur over één van de lesonderwerpen en je maakt hier ook een schriftelijk, beeldend verslag van.

In het tweede studiejaar grijp je terug op de basisvaardigheden en thema's van dit eerste jaar.

Studieduur:
1 jaar. 18 lesdagen
van september t/m juni
1 lesdag per twee weken

Lesgeld:
De leskosten vind je op de
website en kan in 3 termijnen
betaald worden

Vooropleiding:
Je hebt het eerste basisjaar van
de opleiding Tekentaal behaald.

Leerboeken:
Bij elke lesdag krijg je een
module. Per les worden (delen
van) studieboeken geadviseerd
volgens de boekenlijst in de
bijlage.

Studietijd en huiswerk:
De lesdagen zijn van
10.00-17.00 uur.
Daarnaast moet je voor het
huiswerk rekenen op 3-6 uur
studie per week.
Dit bestaat uit het schrijven en
tekenen van je autobiografie, het
bestuderen van de modules,
lessen maken en geven, open
atelier, lezing geven, folder en
aanzet tot een website maken.

Diploma en examen:
Je kunt eindexamen doen als je
de docentenlessen gevolgd hebt,
de autobiografie gemaakt en alle
examenonderdelen met positief
resultaat hebt afgesloten. Bij
onvoldoende resultaat bij het
eindexamen doe je een
herexamen tegen extra betaling
(zie lesgeld).

Beroepsmogelijkheden:
Na het behalen van het diploma
kun je als Holistisch Tekendocent
voor volwassenen gaan werken.

Je kunt lid worden van de
beroepsvereniging Tekentaal.

Begeleiding:
Je wordt begeleid door een
hoofddocent.

Doorstudeermogelijkheden:
Na het behalen van het certificaat
kun je de studiejaaren Tekentaal
lezen voor je beroepspraktijk en
Tekentherapeutische
vaardigheden volgen.

Nog vragen?
Bel gerust voor advies en
antwoorden op uw vragen naar:
ons secretariaat: 06-25011921
(dagelijks van 9-17 uur)

2^e BASISJAAR AUTOBIOGRAFIE en HOLISTISCH TEKENDOCENT

Het tweede jaar van de opleiding wordt je opgeleid tot holistisch tekendocent. Je leert doeltreffend cursussen, workshops en lezingen op maat ontwikkelen en aanbieden. Met als doel het ontwikkelen van zelfexpressie en zelfinzicht vanuit een holistische mensvisie. Je leert lessen en creatieve werkvormen te geven en ontwikkelen waardoor het tekenen als een creatief en inzichtelijke proces wordt ervaren. De tekentaal zoals in het eerste jaar zelf is ervaren wordt nu uitgedragen aan anderen en je kunt de tekentaal met de ander bevragen. Je leert onder begeleiding veelvuldig tekeningen lezen. Je werkt via de beeldtaal aan je autobiografie en daarmee ga je je verbinden met leeftijdsfasen en doelgroepen.

Autobiografie:

Elke les staat in het teken van een levensfase. Hierbij wordt je eigen geschiedenis zorgvuldig in beeld gebracht.

De onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere:

- De ontwikkelingspsychologie van elke levensfase
- Onderzoek naar de rode draad in je leven
- Onderzoek naar je valkuilen en kwaliteiten
- Tekeningen maken van je eigen levensfasen, ook waar geen foto's van zijn, zoals voor de geboorte, tijdens je verblijf in de baarmoeder, je geboorte, enz.
- Inductie naar oeroude herinneringen die heel bruikbaar blijken en inzicht geven waarom je in dit gezin en deze tijd in dit land geboren bent en wat je missie in dit leven is.
- Onderzoek naar alle leeftijdsgroepen, zodat je gaat voelen waar je de meeste affiniteit mee hebt. Wil je later met kinderen, pubers, adolescenten, jonge of rijpere volwassenen werken of liever in een centrum voor ouderen of in de terminale zorg?
- Alle lesdagen komt het lezen van tekeningen aan bod volgens K.I.E.S.T. (Kleur, Interactie, Energie, Symboliek, Tijd/ruimte) en kracht/zwakte analyse.

Er worden 42 teken-/schilderopdrachten gemaakt. De meeste daarvan worden tijdens de lessen gemaakt.

Het huiswerk bestaat uit het verder uitwerken van de tekeningen die zijn gemaakt in de lessen en de nog niet gemaakte opdrachten door deze te tekenen en beschrijven volgens duidelijke structuur:

- Eigen tekentaal lezen en beschrijven
- Tekeningen aan je eigen leven koppelen
- Zelfreflecties maken over de verschillende leeftijdsfasen en wat daar kenmerkend aan is.

Docentschap:

De onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere:

- Holistische lessen ontwerpen die logisch en boeiend zijn.
- Lesopbouw en tijdsbewaking
- Materialenkennis, kleur-, schilder-, teken-, boetseer- en collagetechnieken
- Lichaamswerk toepassen
- Inductietechnieken
- Groepsprocessen en individuele processen begeleiden
- Vragen stellen, doorvragen, evalueren, hoorbaar luisteren, feedback geven, honoreren, confronteren
- Tekentaal lezen vanuit K.I.E.S.T. (Kleur, Interactie, Energie, Symboliek, Tijd/ruimte).
- De bewuste en onbewuste informatie die in iedere tekening zit, bewust maken bij de cursist.
- Je legt verbanden en maakt vertaalslagen vanuit autobiografische gegevens.
- Beroepsethiek, praktijkvoering en PR.
- Het psychosynthese werkmodel met drie bewustzijnsgebieden hanteren en uitleggen waar beelden vandaan komen.
- Eigen strategie en stijl ontwikkelen.
- Je eigen proces doorleven, inzicht krijgen in je weerstanden.
- Ontwikkelen van houding, stem en tekenvaardigheid.
- Goed voor jezelf zorgen; gronden, aarden, vanuit de rust en stilte handelen en spreken.

Het huiswerk bestaat uit 12 opdrachten die bestaan uit uitgewerkte voorbeelden maken voor je presentatiemap en het ontwerpen van een lessenreeks.

De examenonderdelen zijn:

- Samen met je lesgroep een dag een Open Atelier houden en hier een verslag van maken.
- Geven van een groepsdynamisch ochtendrondje.
- Verhalende bordtekenles
- Theorie-examen bestaande uit 8 toetsen
- Een lezing houden aan de hand van een zelfgemaakt heelbeeld voor een specifieke doelgroep.

Het eindexamen:

Een holistische workshop met onbekend publiek van 1,5 uur rond een uitgediept thema.

Met het diploma Holistisch Tekendocent kun je als zzp-er, freelancer of in dienstverband gaan werken. Lesgeven in je eigen open atelier en praktijk aan huis behoren tot je vak. Evenals bijvoorbeeld in nieuwe tijds centra, volksuniversiteiten, instellingen, jeugd-, ouderen- en welzijnswerk en in het onderwijs.

Studieduur:
1 jaar. 16 lesdagen
van september t/m juni
1 lesdag per twee weken

Lesgeld:
De leskosten vind je op de
website en kan in 3 termijnen
betaald worden

Vooropleiding:
Je hebt een eigen praktijk of
werkt met mensen.

Leerboeken:
Bij elke lesdag krijg je een
module.

Studietijd en huiswerk:
De 5 live lesdagen zijn van
10.00-17.00 uur. De 11 online
lessen zijn van 12.30-17.00 uur.
Daarnaast moet je voor het
huiswerk rekenen op 3-6 uur
studie per week.
Dit bestaat uit het maken van een
huiswerkopdracht zelf en een
huiswerkopdracht met een
proefpersoon.

Certificaat:
Je krijgt een certificaat als je de
lessen gevolgd hebt en alle
huiswerkopdrachten met positief
resultaat hebt gemaakt.

Beroepsmogelijkheden:
Dit studiejaar geeft je een extra
tool op je beroepspraktijk van het
kunnen aanbieden van
tekenwerkvormen.

Begeleiding:
Je wordt begeleid door een
hoofddocent.

Doorstudeermogelijkheden:
Na het behalen van het certificaat
kun je het studiejaar
Tekentherapeutische
vaardigheden volgen en diverse
nascholingen.

Nog vragen?
Bel gerust voor advies en
antwoorden op uw vragen naar:
ons secretariaat: 06-25011921
(dagelijks van 9-17 uur)

LOS TE VOLGEN STUDIEJAAR:

TEKENTAAL LEZEN VOOR JE BEROEPSPRAKTIJK

De kunst van het zinvol vragen stellen.

Deze studie is ontwikkeld voor coaches, therapeuten, hulpverleners, trainers en docenten die beroepsmatig met kinderen en volwassenen werken en die de cliënt de ervaring van teken- en schilderwerk willen bieden rond zijn doel of hulpvraag.

Tekentaal lezen is de kunst van holistische vragen stellen en deze koppelen aan de emoties, lijf en leven van de cliënt. Werkmateriaal kiezen en praktische oefeningen vormen de basis van de lessen. Elke les lees je tekeningen, ook van elkaar. Daarbij worden psychologische, filosofische wetten zichtbaar.

Tekentaal geeft informatie die zowel bewust als onbewust is. Als je cliënt zijn doel of hulpvraag tekent, kun je aan het getekende beeld zien wat hij nodig heeft. De tekening laat zien waar de klacht zit, kracht en zwakte. Door de inzet van lichaamswerk wordt duidelijk wat er speelt en dit helpt inzien en doorvoelen hoe dit te kunnen veranderen. In de tekening laat je die veranderingen toevoegen en dit vernieuwde beeld, gevoel en gedachten intern opslaan. Hierdoor worden de inzichten verankerd, versterk je het immuunsysteem en het zelfhelend vermogen. Door deze interventies stimuleer je het creatieve brein.

Een doel tekenen werkt anders dan brainstormen of praten daarover. Het geeft inzicht wat je al in huis hebt en wat je nog mag ontwikkelen. De tekentaal en zijn symboliek bevragen en analyseren vraagt oefening en vertaalslagen.

Voorwaarden om aan dit jaar mee te doen is dat je al individuele counselvaardigheden hebt, dat je goed (hoorbaar) kunt luisteren, getraind bent in een goede waarneming. Enige ervaring met psychologie en leeftijdsfasen is gewenst.

We werken vanuit een holistische mensvisie waarin denken, voelen, willen en doen aangesproken worden vanuit verschillende bewustzijnsniveaus (die zichtbaar gemaakt worden in het psychosynthesewerkmodel).

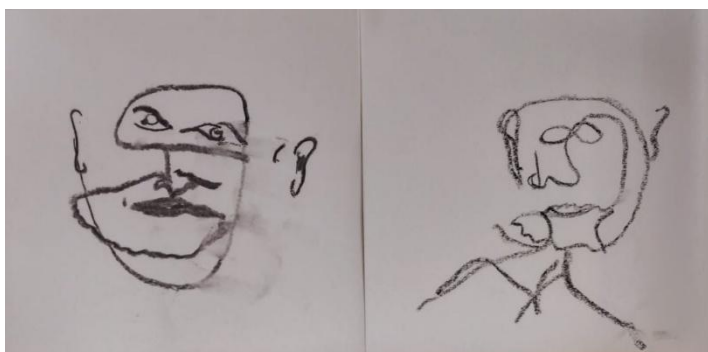
De 16 lessen zijn deels live (5 lesdagen van 10.00 – 17.00 en deels online (11 lesdagen van 12.30 – 17.00 uur). Je bent in het bezit van een laptop/computer. De online lessen worden online aangeboden en je wordt hiervoor uitgenodigd. Na iedere les krijg je de module digitaal toegestuurd. Je gaat het geleerde thuis oefenen en krijgt iedere les 2 huiswerkopdrachten, 1 voor jezelf en 1 opdracht met een proefpersoon. Je kunt een gemaakte tekening inbrengen in de les.

De grootte van de groep is minimaal 4 deelnemers en maximaal 8 deelnemers.

Lesprogramma:

1. Inzetten van zinvolle werkvormen, afgestemd op leeftijd en klacht; verwoorden van de eerste indruk; exact en objectief benoemen wat je ziet; hierover open en specifieke vragen stellen; non verbaal communiceren op papier; relatietekenen.
2. De klacht omzetten in een positieve hulpvraag; het doel direct laten tekenen; counselen met de tekening; de tekentaal in het lichaam laten ervaren; holistische vragen stellen over identiteit, sociale interactie, lichaamsgerichtheid en toepassing in het leven van de tekenaar.
3. Toepassen inductietechnieken; kracht-zwakke analyse onderzoeken; behandelplan opstellen vanuit de wensen en de doelen van de tekenaar.
4. Het lezen van kleur als emotietaal en wat je daarin mist; het lezen van energie en wat je daarin tekortkomt; het lezen van interactie en de vertaalslagen naar sociale vaardigheden en hoe je die kunt verrijken via de tekentaal.
5. Symboliek en metaforen uit de tekening halen; associëren en dissociëren.

6. Het lezen en bevragen van tijd en ruimte in de tekening; de beproevingen en uitdagingen uit de beeldtaal koppelen aan de beschikbare hulp uit het getekende beeld.
7. Energetisch tekenen; zelfhelend vermogen aanspreken via de tekening; werken met beeldpolariteiten; het slimme onbewuste bewust maken.
8. Counselen met zintuigvragen; de mastersessie; van cognitie naar voelen en handelen; brainstormsessies; mindmapping.
9. Ontwikkelingsfasen in de tekentaal herkennen; gemis en tekorten en achterstand aanvullen; signaleren van trauma; inschakelen van andere disciplines wanneer nodig.
10. Het verhaal in de tekening; de identificatiewens van de tekenaar honoreren; voice dialoogtechnieken.
11. Lichaamswerk koppelen aan de tekentaal, nlp-loopsessies, grenzen, rollenspel, voice dialoog.
12. Het zelfhelend vermogen vertalen naar het bewustzijnsniveau van de tekenaar; het psychosynthese-werkmodel kunnen uitleggen aan de tekenaar; de 3 lagen van bewustzijn herkennen en vertalen, subpersonen en hun invloed.
13. Schildertechnieken inzetten; diagnostische schilderreeks over leiderschap; de chakraserie om dominantie of tekorten te detecteren.
14. Werkvormen om de wil van de tekenaar uit te dagen en te versterken; woord en beeld; denken en voelen; hersensynchronisatie.
15. Hoofd-, hart- en buikintelligentie aanspreken.
16. Een presentatie geven over een casus met het lezen van de tekening; het tekenverhaal kunnen vertellen, een kracht-zwakte analyse maken, symboliek en metaforen kunnen koppelen aan het leven van de cliënt; concretiseren.

HET VERVOLG STUDIEJAAR OP HET STUDIEJAAR TEKENTAAL LEZEN VOOR JE BEROEPSPRAKTIJK:

TEKENTHERAPEUTISCHE VAARDIGHEDEN

Studieduur:

1 jaar. 16 lesdagen
van september t/m juni
1 lesdag per twee weken

Lesgeld:

De leskosten vind je op de
website en kan in 3 termijnen
betaald worden

Vooropleiding:

Je hebt het studiejaar Tekentaal
lezen voor je beroepspraktijk
gevolgd.

Leerboeken:

Bij elke lesdag krijg je een
module.

Studietijd en huiswerk:

De live lesdagen zijn van
10.00-17.00 uur.

Daarnaast moet je voor het
huiswerk rekenen op 3-6 uur
studie per week.

Dit bestaat uit het maken van een
huiswerkopdracht zelf en een
huiswerkopdracht met een
proefpersoon.

Certificaat:

Je krijgt een certificaat als je de
lessen gevolgd hebt en alle
huiswerkopdrachten met positief
resultaat hebt gemaakt.

Beroepsmogelijkheden:

Dit studiejaar geeft je een extra
tool op je beroepspraktijk van het
kunnen aanbieden van
tekenwerkvormen.

Begeleiding:

Je wordt begeleid door een
hoofddocent.

Doorstudeermogelijkheden:

Er worden nascholingen
aangeboden.

Nog vragen?

Bel gerust voor advies en
antwoorden op uw vragen naar:
ons secretariaat: 06-25011921
(dagelijks van 9-17 uur)

Voor diegenen die zich in hun beroep of praktijk nog verder wil verdiepen in
werkvormen en tekensessies die therapeutisch werken.

Dit verdiepingsjaar is gericht op therapeutisch werken met tekentaal. Je leert hoe
je cliënten begeleidt in diepere processen als trauma, emoties en persoonlijke
groei.

Bij alle lesdagen komt aan bod:

- Tekentaal lezen, hoe herken je ieder thema in de tekening
- Holistische benadering
- Lichaamswerk
- Het zelfhelende vermogen aanspreken
- Afstemmen van de opdracht op de klacht, doel of hulpvraag
- Mogelijke vervolgopdrachten
- Eigen sessievormen leren maken

Lesprogramma:

1. **De structuur van de therapiesessie.** Verschil met een coachsessie. Kwaliteiten van de therapeut. Intake. Hoe kun je de klacht doorgronden, voelen, omarmen en helen. Figuratief of abstract? De werking van het slimme onbewuste.
2. **Kernkwadranten.** Verdrongen schaduwkanten. Valkuilen doorzien, allergieën en taboes helder krijgen, kernkwaliteiten vinden, polariteiten in leven. Omdenken.
3. **Trauma en verwerkingsprocessen.** In 4 tekeningen rondom een trauma tot inzicht komen. Polyvagaalmethode. Overlevingsmechanismen. Copingsstrategieën.
4. **Pijn.** Onderzoek naar verschillende pijnen. Vele reacties op pijn. Pijn ontlopen. Leven met pijn. Pijn anders gaan bekijken.
5. **Onverwerkte emoties en energetische tekentechnieken.** Het alsnog uiten en ontladen van niet geuite emoties. Ladingen herkennen. Dilemma's en conflicten. Acceptatie van gemis, zelfvertrouwen en assertiviteit.
6. **Innerlijk kindwerk.** Afsplitste emoties en gedachten bekijken en helen. Vergeven en bedanken.
7. **Karakterstructuren.** Hoe herken je deze? De typische kenmerken. Wat past bij je cliënt?
8. **NLP.** Diverse loop- en handsessies. Trauma's op zintuigen ontdekken, weer langzaam met vertrouwen gebruiken.
9. **Angst en liefde.** Leren herkennen en erkennen van angsten. Terugbrengen van angst naar hanteerbare proporties via de tekening, angst als uitdaging. Kinderangsten die nog doorwerken in het volwassen leven helpen relativeren. Bindings-/verlatingsangst.
10. **Kleurtherapie en schildertechnieken.** De chakraserie als diagnose, middel om dominantie of tekorten te detecteren. Hoe kun je jezelf weer in balans brengen?
11. **Relatie-problemen.** Registreren van wanneer uit en in verbinding te zijn. Contact met jezelf en de ander. Wie ben jij? Mag de ander zijn wie hij is.
12. **Lichamelijke klachten en ziektebeelden.** Koppeling geest-lichaam. Van lichamelijke klachten naar psychische inzichten. Welk beeld maakt iemand van zijn ziekte? De zin van ziek zijn.
13. **Rouw- en verliesverwerking.** 5 stadia. Loslaten, afscheid nemen en onthechten, een plek geven, integreren, inspiratiebronnen voor troost en veerkracht. Rituelen.
14. **Familie-opstellingen en systemisch werken.** Familie-erfenissen. Huiswerk van een ander doen. Jezelf zijn. Je rol voelen en innemen.
15. **Identiteit en seksualiteit.** Bestaansrecht. Het mannelijke en vrouwelijke in jezelf.
16. **Casuspresentaties:** ieder doet een presentatie over 3 sessies met eenzelfde cliënt. Uitreiking certificaten.